

RIIGIMETSA TERVIKTUTVUSTUS NARVA LINNA TERRITOOORIUMIL

SISSEJUHATUS

RMK ehk Riigimetsa Majandamise Keskuse hoole all on ligikaudu 30% kogu Eestimaast. Seal asub 45% Eesti metsadest. RMK on Eesti riigile kuuluva metsa ja teiste mitmekesiste looduskoosluste hoidja, kaitsja ja majandaja. RMK kasvatab metsa, hoiab loodusväärtusi, teenib riigile metsa majandades tulu, loob looduses liikumise võimalusi ja jagab loodusharidust.

RMK eesmärgiks on majandada riigimetsa kehtlikult, et ka tulevased põlvkonnad saaksid metsahüvesid kasutada vähemalt samal määral, kui seda teeme meie. Metsade majandamise kõrval on üldsuse jaoks oluline riigimetsa avatus kõigile, kellel soov metsas jalutada-matkata ja seeni-marju korjata või selleks ettevalmistatud kohas telkida ning metsapuhkust nautida.

Riigimetsa, mis asub asulate lähedal või mida inimesed aktiivselt kasutavad, peab RMK kõrgendatud avaliku huviga metsaalaks. Nende alade läheduses elavaid või kinnistuid omavaid inimesi (kohalik kogukond või elanikud), keda metsatööd otseselt mõjutavad, kaasab RMK metsatööde planeerimisse.

Käesolev kava annab ülevaate **Narva linnas** asuvatest RMK hallatavatest metsadest ja möödunud kümnendi tegevustest ning kirjeldab omavalitsuse territooriumil kõrgendatud avaliku huviga riigimetsa alad ning plaanitavad tegevused nii looduskaitstes, külastuskorralduses kui ka metsamajanduses järgmiseks 10 aastaks. Tutvustusest on näha, milliseks kujuneb omavalitsuse territooriumil kasvava riigimetsa pindala ja vanuseline struktuur kehtlikul majandamisel, samuti see, kuidas ja millises mahus kavandatakse metsade uuendamist, hooldamist, metsaparandust ja looduskaitseteid.

RMK STRUKTUUR JA TOIMIMINE

RMK tegevusvaldkonnad on:

- maakasutus;
- metsamajandus;
- metsakorraldus;
- taimla- ja seemnemajandus;
- puiduturustus;
- looduskasutus, sh külastuskorraldus ja looduskaitse.

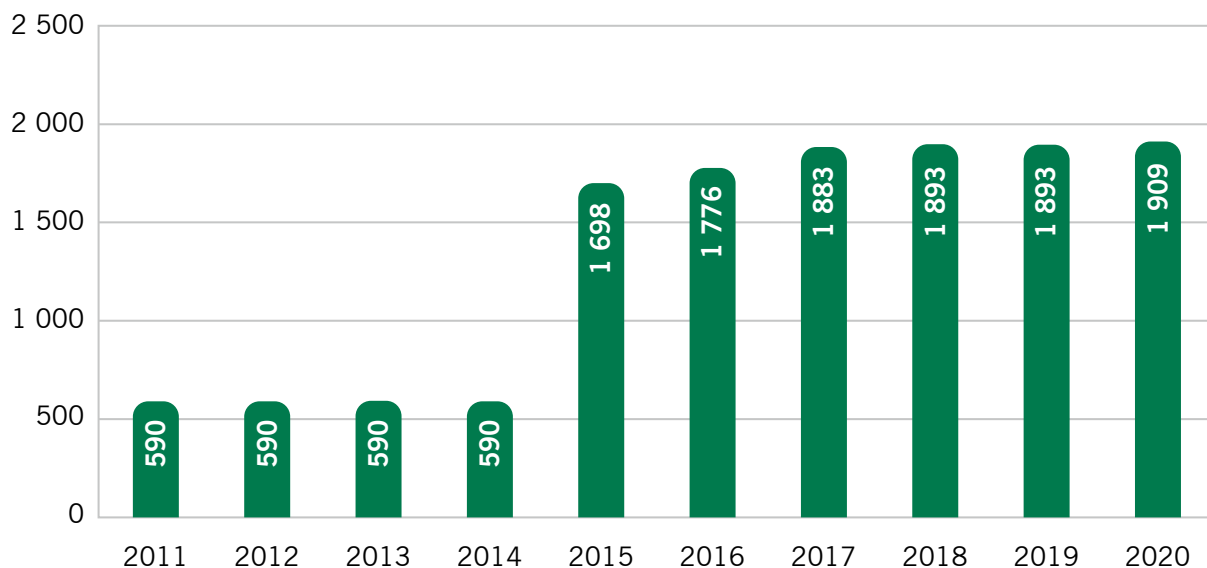
RMK koosseisu kuulub Sagadi metsakeskus, Elistvere loomapark ja Põlula kalakasvandus.

RMK-s töötab ligi 700 inimest, kokku saab RMK hallatavas metsas tööd umbes 6500 inimest.

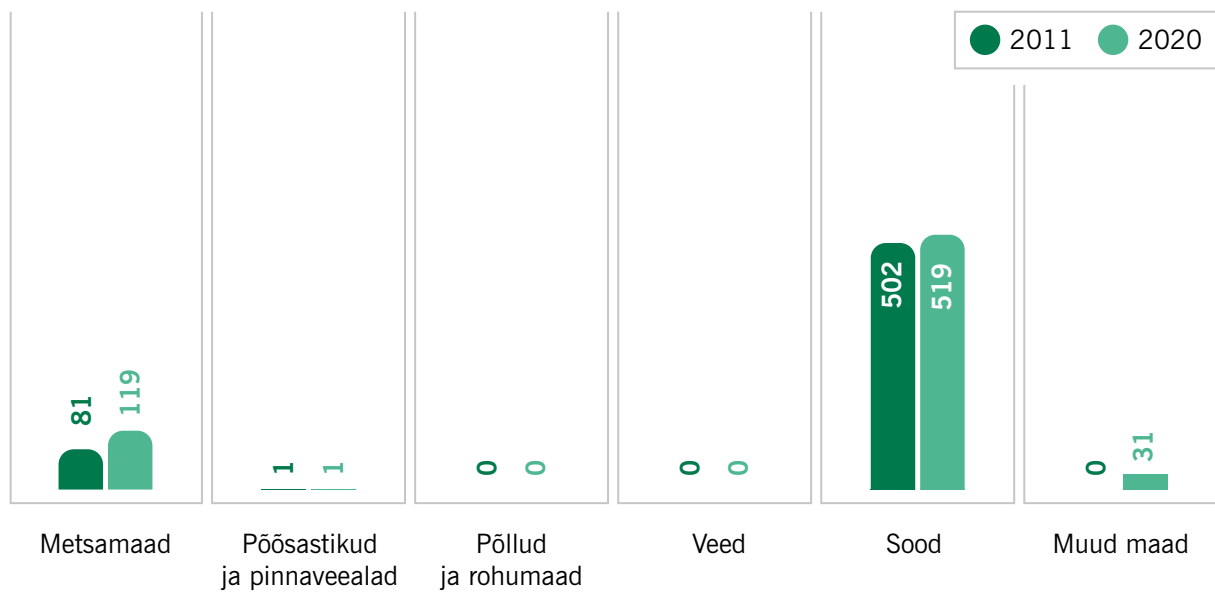
Eesti riigimetsa majandatakse säästvalt. Selle kinnituseks on RMK-le omistatud säästva metsanduse sertifikaadid FSC ja PEFC. RMK-l on ka keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaat ISO 14001 ja kvaliteedijuhtimissüsteemi sertifikaat ISO 9001.

1. MAAKASUTUS

RMK hallatavate maade pindala **Narva linna** territooriumil on **1909 ha**, mis moodustab **28%** kohaliku omavalitsuse pindalast. Riigimetsamaade pindala muutus 2011.–2020. a on toodud joonisel 1 ja riigimaade kõlvikulised muutused joonisel 2.

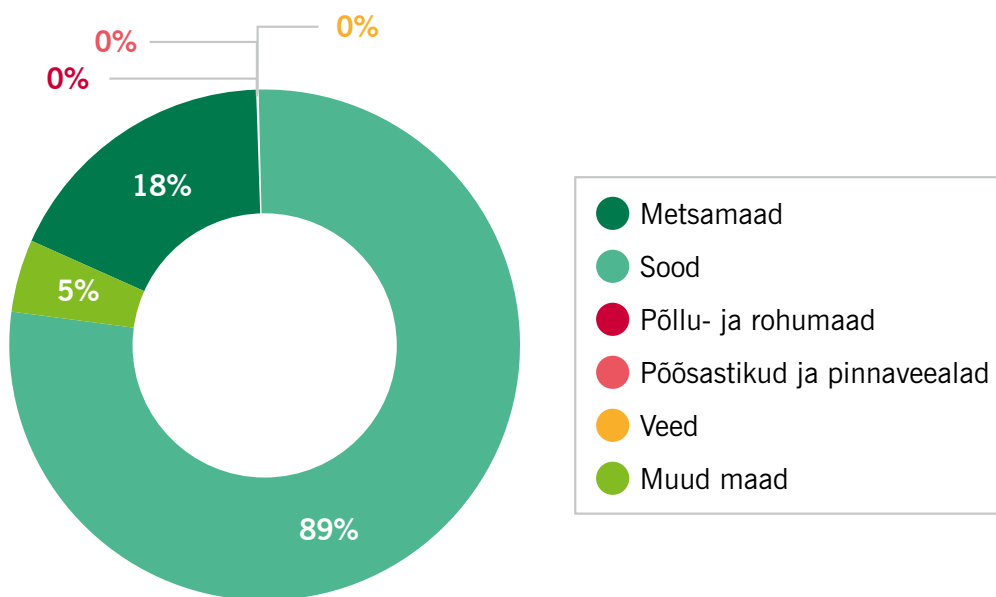

Joonis 1. Riigimetsa üldpindala muutus perioodil 2011.–2020. a, ha.

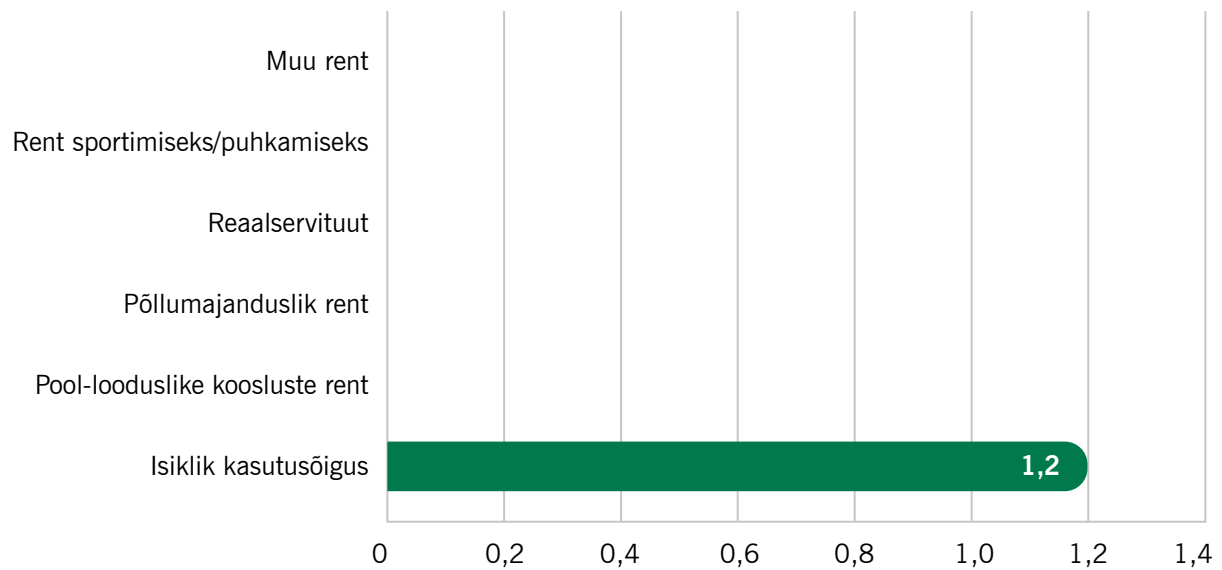
Joonis 2. Riigimetsa maade muutused kõlvikute lõikes 2011/2020. a, ha.

Praegu moodustab riigi metsamaa pindala omavalitsuse territooriumil asuvatest RMK hallatavatest maadest 18%, mis on 119 ha, mittemetsamaad võtavad enda alla 82%, millest suurima pindalaga on sood – 519 ha.

Joonis 3. Riigi maade jagunemine 2020. a, %.

RMK on sõlminud riigimaale Narva linnas isikliku kasutusõiguse lepinguid 1,2 ha.

Joonis 4. Lepingud riigimetsa maade kasutamiseks 2020. a, ha.

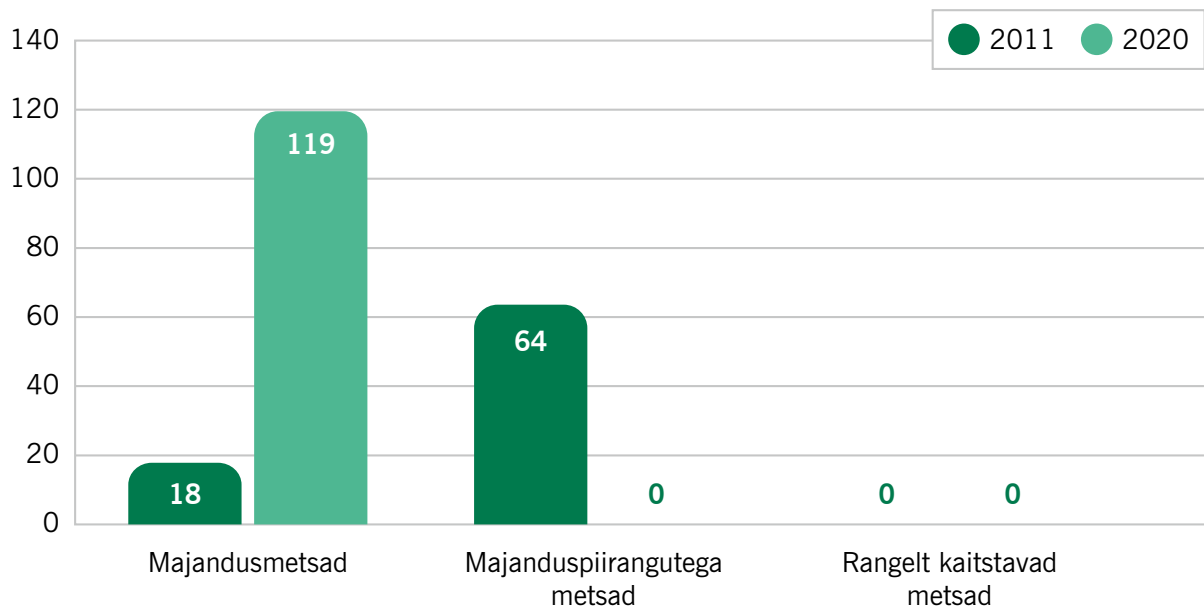
2. METSAVARUD

Narva linna riigimetsad kuuluvad majandusmetsade kategooriasse. Metsakategooriate pindala võrdlus 10 aasta taguse ajaga on toodud joonisel 5.

Rangelt kaitstavates metsades on majandustegevus keelatud (nt loodusreservaadid, kaitsealade ja püsielupaikade sihtkaitsevööndid ja vääriselupaigad).

Majanduspiirangutega metsades on majandustegevus lubatud arvestades kaitseala valitseja seatud piiranguid.

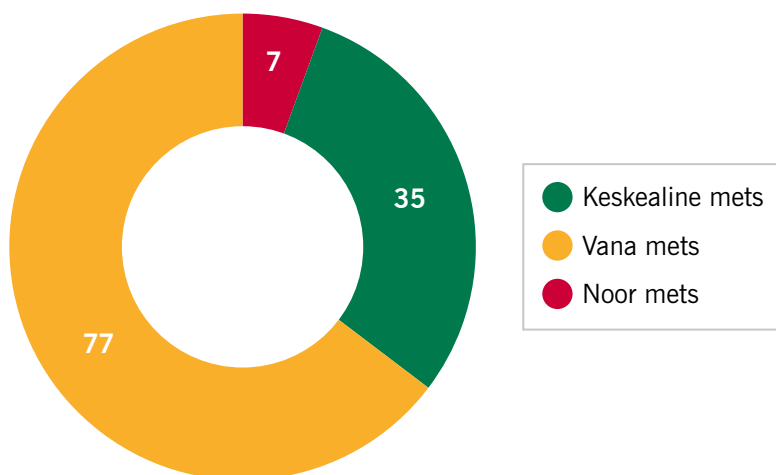
Majandusmetsades on majandustegevus lubatud metsaseaduse alusel.

Joonis 5. Riigi metsamaade kaitsekategooriate muutus 2011.–2020. a, ha.

Kuna metsade olemit ja elutsükli iseloomustab kõige paremini metsa vanuse muutus, siis oleme jaganud metsa kolme vanuseklassi:

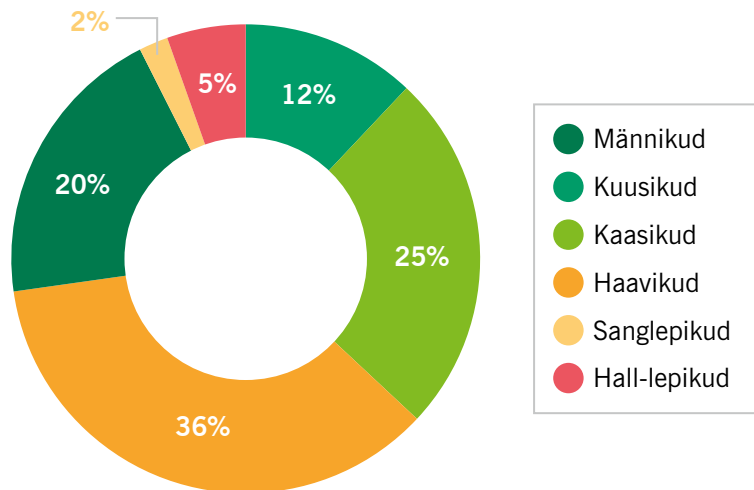
- noored metsad;
- keskealised metsad;
- vanad metsad.

Joonis 6. Riigi metsamaa jagunemine vanuseklasside alusel 2020. a, ha.

Erinevad kasvukohad ja mullad tingivad ka erinevate puuliikidega metsaosade kujunemise.

Metsade puuliigiline jagunemine on toodud joonisel 7. Enamiku Narva linna metsadest moodustavad haavikud – 36 %.

Joonis 7. Riigi metsamaa puuliigiline jagunemine 2020. a, %.

3. RAIED

Narva linna riigimetsas on viimasel kümnendil tehtud vähe raieid, sest tegu on raskesti ligipääsetavate aladega soodes ja aiandusühistute keskel.

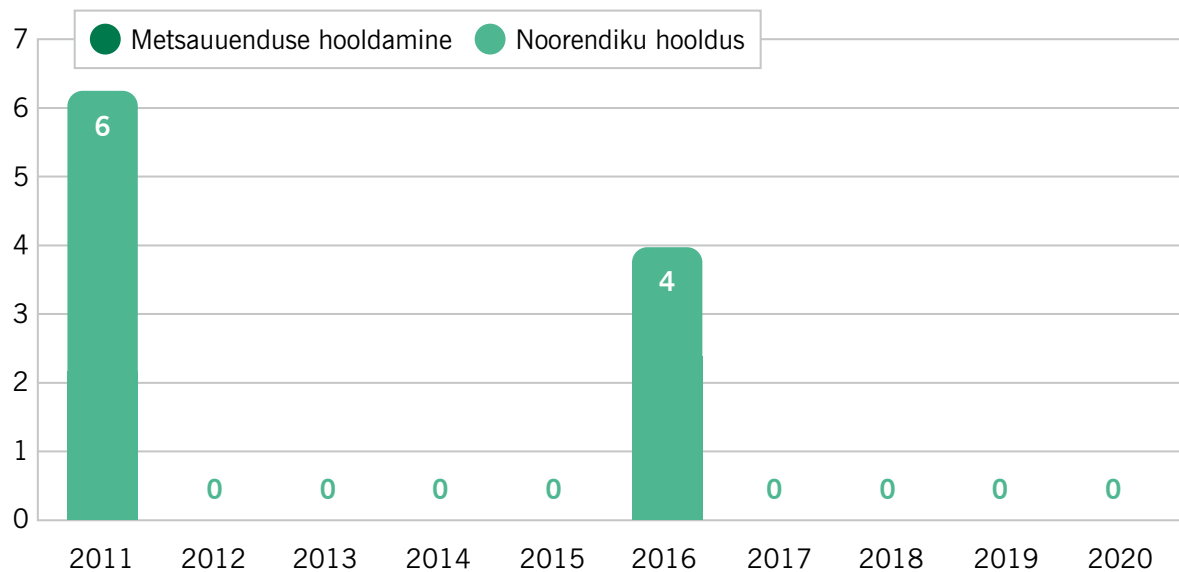
Võttes arvesse asjaolu, et Narva linna majandusmetsades on küpse metsa osakaal 65% ja raieid on väga vähe tehtud, siis tuleb leida võimalused kõige vanemate metsaosade uuendamiseks. Seda eeskätt vähematraktiivsetes lepikutes, kuusikutes ja haavikutes. Raied on vajalikud, et parandada metsade sanitaarset seisundit ja anda võimalus uue metsapõlvkonna tekkimiseks. Suur küpsete metsade osakaal loob tingimused tormimurdudeks ja metsade sanitaarse seisundi halvenemiseks.

Enne raiete tegemist tuleb leida omavalitsusega koostöös võimalused raiete läbiviimiseks.

4. METSA KASVATAMINE

Kuna raieid on tehtud vähe, on ka uue metsa istutamise ja hooldamise vajadus väike.

Noore metsa hooldamise mahtudest annab ülevaate joonis 8. Noore metsa hooldamise käigus eemaldatakse istutatud või külvatud puude kasvu takistavad rohttaimed, põõsad ja puud. Viljakamates kasvukohtades tuleb seda teha ka mitu korda aastas. Hilisem noore metsa hooldus on suunatud tulevikupuistu kujundamisele.

Joonis 8. Noore metsa hooldamine 2011.–2020. a, ha.

5. METSAPARANDUS

Riigimetsa majandamiseks ehitatakse metsateid ning hooldatakse ja rekonstrueeritakse olemasolevaid metsateid ja kuivendussüsteeme. Korrasolev teede- ning kuivendussüsteemide võrgustik aitab säilitada metsade juurdekasvu ja looduslikku kooslust.

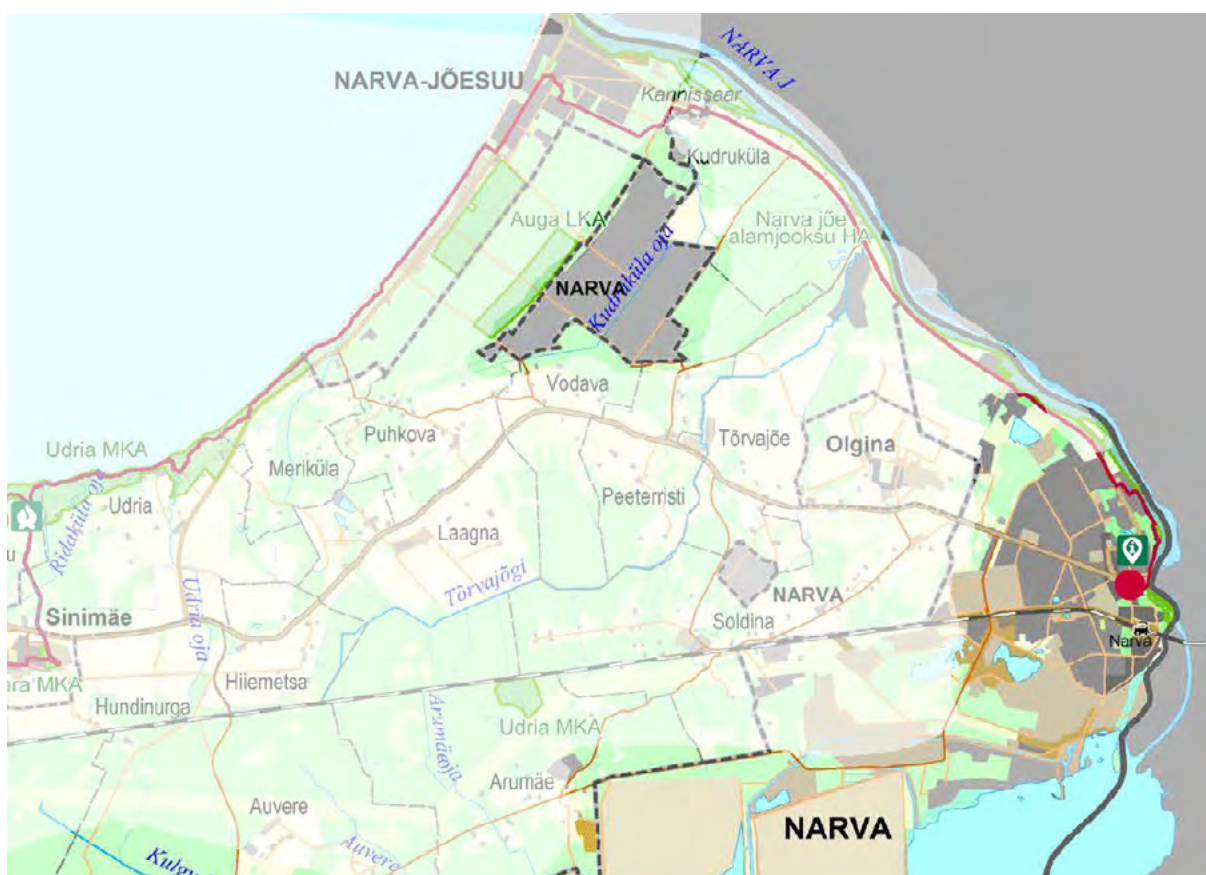
Narva linna territooriumil asub ligi 10 ha metsakuivendussüsteeme, mida lähikümnele ei ole plaanis uuendada.

Uusi kuivendussüsteeme riigimetsas ei rajata. Samuti ei rekonstrueerita kuivendussüsteeme rangelt kaitstavates metsades. Uusi kraave rajatakse metsa, kui need on vajalikud teede ehitamisel ja rekonstrueerimisel. Rangelt kaitstavates metsades ja kaitsealadel puhastatakse majandusmetsades paiknevate kuivendussüsteemide toimimiseks vajalikke kuivenduskraave.

6. KÜLASTUSKORRALDUS

Külastajate suunamiseks ja loodusteadlikkuse edendamiseks RMK hallatavatel puhke- ja kaitsealadel loob RMK looduses liikumise võimalusi. Maastiku seisundi säilitamiseks, külastuse suunamiseks, loodusteadlikkuse edendamiseks ja inimtekkeliste negatiivsete mõjude vähendamiseks on RMK rajanud külastustaristu.

RMK hallatavatest külastusobjektidest jääb Narva linna territooriumile 2021. aastal avatud Peipsi põhjaranniku puhkeala koosseisu kuuluv Narva teabepunkt. Lisaks planeeritakse luua uus RMK matkatee lõik Penijõe-Aegviidu-Kauksi harule, mis kulgeb Narva-Jõesuu linnas asuvast Mummassaare lõkkekohast Narva linnas asuva RMK teabepunktini.

Joonis 9. Narva linna territooriumil paiknev RMK Narva teabepunkt ja loodav RMK matkatee lisalõik.

Narva teabepunkt asub Narva kesklinnas, Peetri platsi ääres, Narva turismiinfokeskuse ruumides. Põhjapoolle jääb piiripunkt ja Narva bastion koos linnusega. Siit saab teavet ja infomaterjale eelkõige Ida-Virumaa looduses liikumise võimaluste kui ka kõigi RMK puhkealade, rahvusparkide ja kaitsealade kohta.

Loodav matkatee lisalõik Narva-Jõesuu linnast Narva linnani avab võimalused alustada matka ka Narvast ja tutvustab teistele matkateel liikujatele Narva uut elamusterohket piirkonda.

Piirkonna külastusobjektide paiknemine ja taristu kirjeldus on leitavad:

<https://loodusegakoos.ee/kuhuminna/puhkealad/peipsi-pohjaranniku-puhkeala>

Täiendav info ja külastusobjektidel planeeritud tegevused on leitavad Ida-Virumaa külastusala külastuskorralduskava materjalidest:

<https://www.rm.k.ee/organisatsioon/tegevslinnkonnad/loodushoid/kulastuskorralduskavad/ida-virumaa-kulastusala>

7. PÄRANDKULTUURIOBJEKTID

Pärandkultuuri objekt on jälg eelmiste põlvkondade tegutsemisest maastikul. See on osa meie kultuurist, tükike meie rahvuslikust pärandist. Levinumad pärandkultuuri objektid on taluhoonete asukohad, kiviaiad, vanad metsateed ja kohanimed.

Selleks, et pärandkultuuri objektid raietööde tõttu, teadmatusest või niisama hooletusest ei hävineks, on oluline maaomanike ja maastikul tegutsejate teadlikkus ehk omanikuhoid.

Tabel 3. Pärandkultuuriobjektide arv riigimetsamaal

Silmapaistvad võõrliikidest puistud	1
Mõisaarhitektuuri objektid	1
Kokku	2

8. RAIETE PROGNOOS KUNI 2030

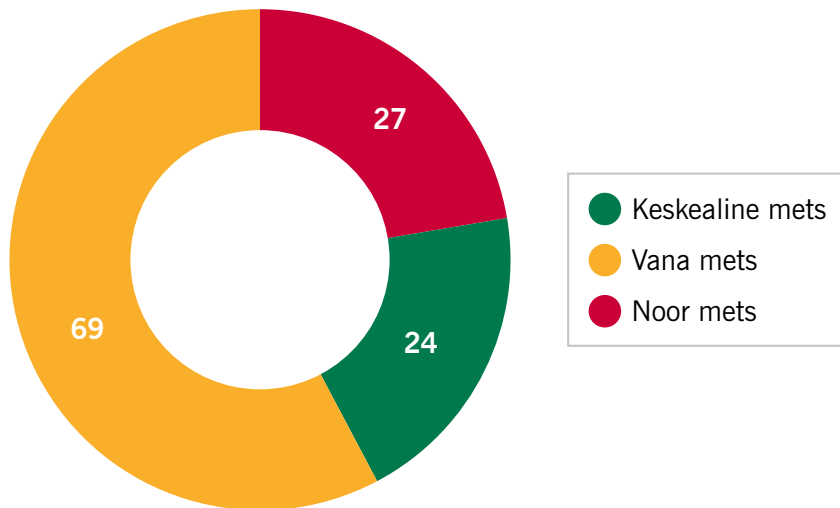
Arvestades Narva linna riigimetsade vanuselist jaotust, raieküpsete metsade osakaalu ja riigimetsa kestliku kasutamise printsiipi, on hinnanguline võimalik metsade uuendusraiate pindala kokku umbes 20 hektarit aastani 2030.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie.

Noore metsa hoolduse prognoositav maht aastani 2030 on kokku umbes 10 hektarit, mis koosneb noore metsa hooldusest ja harvendusraietest.

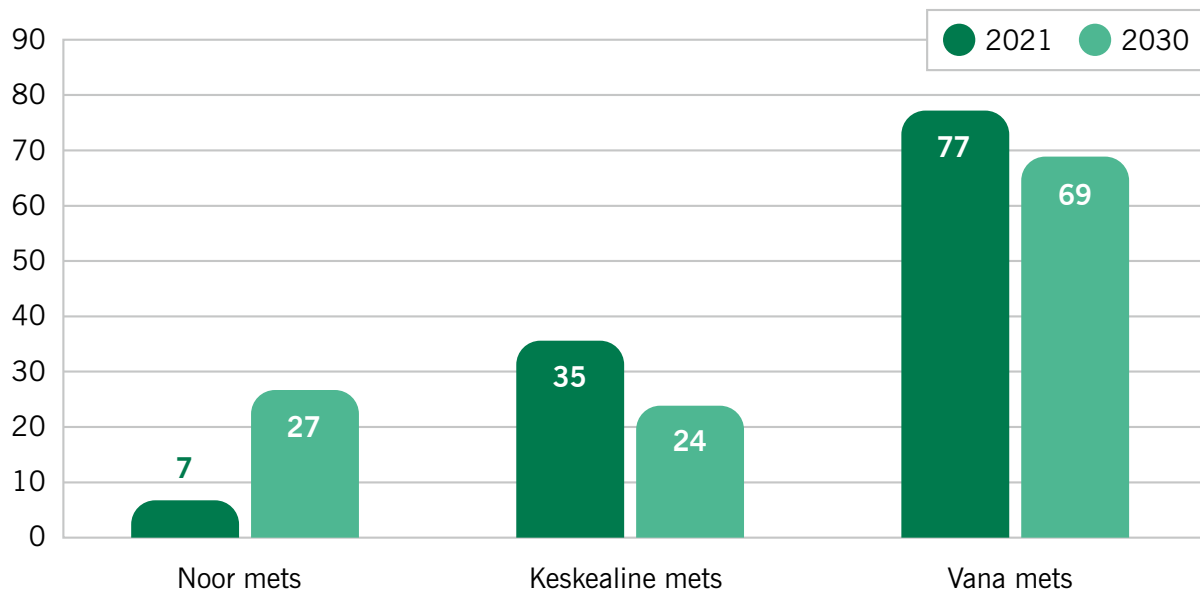
9. METSAVARUDE PROGNOOS 2030

Arvestades metsade praegust vanust, eelmises peatükis kirjeldatud uuendusraiate võimalikku mahtu ja metsa vanuse muutust 10 aasta jooksul, prognoosime metsade jagunemist vanuseklassidesse aastal 2030 järgmiselt.

Joonis 10. Riigi metsamaa jagunemise prognoos vanuseklasside alusel 2030. a, ha.

Metsa vanuseklasside muutumist kirjeldab joonis 11. Noore metsa osakaal kasvab.

Joonis 11. Riigi metsamaa vanuseklasside muutuse prognoos 2021.–2030. a, ha.

10. KÕRGENDATUD AVALIKU HUVIGA RIIGIMETSA ALAD

Riigimetsa, mis asub asulate lähedal või mida inimesed aktiivselt kasutavad, peab RMK kõrgendatud avaliku huviga metsaalaks. Nende alade läheduses elavaid või kinnistuid omavaid inimesi (kohalik kogukond või elanikud), keda metsatööd otseselt mõjutavad, kaasab RMK metsatööde planeerimisse.

Kohalikud kogukonnad või elanikud saavad teha RMK-le ettepanekuid metsaalade arvamiseks kõrgendatud avaliku huviga alade hulka, kui nad kasutavad neid metsaalasid igapäevaste tegemiste ja vajaduste jaoks.

Kõrgendatud avaliku huviga metsaaladele koostatakse ala metsatööde kavad kuni 10 aastaks. RMK avalikustab kavad oma kodulehel ning kohaliku kogukonna või elanikega kokkulepitud alad kantakse avalikule kaardirakendusele RMK metsatööde kaart

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk>

Narva linnas käsitletakse omavalitsusega läbi arutatult kõrgendatud avaliku huviga riigimetsa aladena:

Kõrgendatud avaliku huviga metsaala nimetus	Pindala, ha
Kulgu	64
Kokku, ha	64

Kulgu KAH on eriline selle poolest, et see on praktiliselt ümbritsetud aiandusühistust. Selle metsaosa hooldamine on väga keerukas, kuna puudub sobiv teedevõrk. Narva linnas on eriline see, et mitmed linna maaga piirnevad kõrgendatud avaliku huviga metsad (Kudruküla KAH, Narva-Jõesuu KAH) asuvad naaberomavalitsuses.

Riigimetsade kaart narva linna territooriumi kohta Maa-ameti kaardil:

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk?aadress=Narva%20linn&adshow=1&adfit=1>